

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง

ปัญหาภาษีอากรของผู้ประกอบการผลิตเซรามิกในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าแบบอิสระตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จึงใคร่ขอความกรุณาจากท่าน โปรดให้ข้อมูลในแบบสอบถามนี้ ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ทางการศึกษาวิจัยเท่านั้น พร้อมนี้ขอขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือเติมข้อความลงในช่องว่าง

1. ตำแหน่ง

- 1. กรรมการผู้จัดการ
- 2. หัวหน้าผู้จัดการ
- 3. สมุหบัญชี
- 4. พนักงานบัญชี
- 5. อื่นๆ.....(ระบุ)

2. เพศ

- ชาย หญิง

3. อายุ

- 1. น้อยกว่า 25 ปี
- 2. 25-34 ปี
- 3. 35-44 ปี
- 4. มากกว่า 44 ปี ขึ้นไป

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

- 1. ปวช./ปวส./อนุปริญญา
- 2. ประกาศนียบัตร
- 3. ปริญญาตรี
- 4. ปริญญาโท
- 5. สูงกว่าปริญญาโท

5. สาขาที่จับ

1. สาขาการบัญชี
2. สาขาบริหาร
3. สาขาอื่นๆ(ระบุ).....

6. ขนาดของกิจการ

1. รายรับต่ำกว่า 4,000,000 บาท
2. รายรับตั้งแต่ 4,000,000 – 15,000,000 บาท
3. รายรับมากกว่า 15,000,000 บาท

7. ประเภทกิจการ

1. ผลิตสินค้าเพื่อส่งออกเพียงอย่างเดียว
2. ผลิตสินค้าเพื่อส่งออกและขายในประเทศ
3. ผลิตสินค้าเพื่อขายในประเทศอย่างเดียว
4. อื่นๆ.....

8. การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มแบบเต็มรูป
2. อื่นๆ.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่ม

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
ท่านคิดว่าในการที่ท่านเป็นผู้ประกอบการในระบบภาษีมูลค่าเพิ่มท่านประสบปัญหาในด้านต่างๆ ต่อไปนี้มากน้อยเพียงไร					
1. ปัญหาเกี่ยวกับการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม					
1.1 เอกสารที่ใช้ประกอบการจดทะเบียนมีจำนวนมาก					
1.2 การจดทะเบียนและการแจ้งเปลี่ยนแปลงเป็นผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่มมีขั้นตอนยุ่งยาก					
1.3 เอกสารการแสดงตนเป็นผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม (แบบ ภ. พ. 20) ได้รับความล่าช้า					
1.4 แบบฟอร์มในการจดทะเบียนทำให้ต้องกรอกข้อมูลมาก					
1.5 อัตราภาษีที่จัดเก็บ (ร้อยละ 7) เป็นอัตราที่สูงทำให้เกิดภาระแก่กิจการ					
1.6 อื่นๆ.....					

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
<p>2. ปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษี</p> <p>2.1 การเขียนใบกำกับภาษีผิดพลาดให้ต้องยกเลิกฉบับที่เขียนผิดและออกฉบับใหม่แทน</p> <p>2.2 การออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูป ต้องมีชื่อที่อยู่ของผู้ซื้ออย่างชัดเจน แต่ผู้ซื้อไม่ยอมบอกชื่อและที่อยู่</p> <p>2.3 ผู้ขายสินค้าส่วนใหญ่ไม่ยอมออกใบกำกับภาษีให้ทันทีที่ความรับผิดชอบเกิดขึ้น บางครั้งจะได้ใบยืมสินค้า, บิลเงินสด หรือใบเสนอราคา ซึ่งไม่ใช่ใบกำกับภาษี และหากต้องการใบกำกับภาษีจะต้องจ่ายอีกราคาหนึ่งที่สูงขึ้น โดยจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มอีก 7 %</p> <p>2.4 ผู้ขายสินค้าไม่ออกใบกำกับภาษีขายให้ ถ้าผู้ซื้อยังไม่ชำระเงินค่าสินค้า</p> <p>2.5 การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มมีเศษสตางค์ ทำให้การคำนวณภาษีผิดพลาด</p> <p>2.6 การออกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปให้ผู้ซื้อสินค้าหรือรับบริการในแต่ละครั้งที่เป็นจำนวนเล็กน้อย ทำให้เสียเวลาในการออกใบกำกับภาษี</p> <p>2.7 กรณีต้องการใบแทนใบกำกับภาษีซื้อ ผู้ขายไม่ยอมออกใบแทนใบกำกับภาษีให้เพราะมีความยุ่งยากในการค้นหาสำเนาใบกำกับภาษี</p> <p>2.8 การจัดทำใบเพิ่มหนี้ใบลดหนี้ มีเงื่อนไขมากไม่เข้าใจหลักการ</p> <p>2.9 อื่นๆ.....</p>					
<p>3. ปัญหาในการจัดทำรายงานและการยื่นแบบแสดงรายการ</p> <p>3.1 ไม่สามารถลงรายการได้ภายใน 3 วันทำการ</p> <p>3.2 การจัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบ มักไม่ตรงกับสินค้าที่มีอยู่จริง (เนื่องจากใบกำกับภาษีและสินค้ามาไม่พร้อมกัน)</p> <p>3.3 ไม่สามารถยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษีมูลค่าเพิ่มได้ทันภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด</p> <p>3.4 เบี้ยปรับภาษีมูลค่าเพิ่มมีอัตราสูง</p> <p>3.5 การขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มมีความล่าช้า</p> <p>3.6 อื่นๆ.....</p>					

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
<p>4. ปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีเป็นผู้ส่งออก</p> <p>4.1 การใช้สิทธิเสียภาษีในอัตราร้อยละ 0 ต้องมีหลักฐานประกอบการส่งออกและการรับชำระเงิน เช่นสำเนาใบขนที่มีการสลักหลังโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร ซึ่งบางครั้งกิจการได้รับเอกสารล่าช้า ทำให้ไม่สามารถแสดงหลักฐานดังกล่าวเพื่อให้หน่วยตรวจสอบภาษีพิจารณาได้</p> <p>4.2 กิจการออกไปกำกับภาษีไม่ถูกต้องเนื่องจากไม่ทราบจุด ความรับผิดชอบในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม(ความรับผิดชอบเกิดขึ้นเมื่อชำระอากรขาออก วางหลักประกันขาออก หรือจัดให้มีผู้ค้ำประกันขาออก เว้นแต่ในกรณีที่ไม่ต้องเสียอากรขาออก หรือได้รับยกเว้นอากรขาออก แล้วแต่กรณี ก็ให้ถือว่าความรับผิดชอบเกิดขึ้นในวันที่มีการออกไปขนสินค้าขาออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร)</p> <p>4.3 การโอนบัตรภาษีให้บุคคลอื่น มูลค่าเงินชดเชย ค่าภาษีอากรถือเป็นรายได้ของกิจการและต้องนำรายได้ตามมูลค่าของบัตรภาษีไปเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลซึ่งเป็นภาระแก่กิจการ</p> <p>4.4 ไม่ทราบว่าฐานภาษีในการส่งออกให้ใช้ราคาใด (ตามประมวลฯ ให้ใช้ราคา เอฟ.โอ.บี ตามใบขนสินค้าเป็นฐานภาษี แต่กิจการใช้ยอดขายตามจำนวนเงินค่าสินค้าที่โอนเข้ามายังประเทศไทย หรือฝากเข้าบัญชีธนาคารในต่างประเทศ)</p> <p>4.5 การส่งสินค้าตัวอย่างให้ลูกค้าต่างประเทศโดยทางไปรษณีย์ โดยมีได้ผ่านพิธีศุลกากร ไม่มีการออกไปขนสินค้า ถือเป็น การขายสินค้าในราชอาณาจักร</p> <p>4.6 อื่นๆ.....</p>					

ส่วนที่3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลและการหักภาษี ณ ที่จ่าย

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
ท่านคิดว่าท่านมีปัญหาในการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลและ ภาษี เงินได้ หัก ณ ที่จ่าย ในด้านต่างๆต่อไปนี้มากน้อยเพียงไร					
1. ปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคล					
1.1.การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 30 ทำให้ต้นทุนของกิจการสูง					
1.2.ความแตกต่างระหว่างการคำนวณกำไรสุทธิทางบัญชีกับกำไรสุทธิทางภาษีทำให้สับสนและคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีผิดพลาด					
1.3.การคำนวณค่าเสื่อมราคาตามหลักบัญชี สามารถใช้ได้หลายวิธี และใช้ในอัตราร้อยละเท่าใดก็ได้ แต่ทางบัญชีภาษีอากรจะกำหนดไม่เกินอัตราร้อยละของมูลค่าต้นทุนตามประเภททรัพย์สิน ทำให้กิจการคำนวณค่าเสื่อมราคาทางภาษีผิดพลาด					
1.4.การที่กิจการให้กรรมการผู้เป็นหุ้นส่วนหรือพนักงานในกิจการกู้ยืมเงินโดยไม่คิดดอกเบี้ย ทางบัญชีไม่ถือเป็นรายได้ แต่ทางกฎหมายภาษีอากร เจ้าพนักงานประเมิน สามารถประเมินดอกเบี้ยตามราคาตลาดในวันที่ให้กู้ยืมเงิน และถือเป็นรายได้ ทำให้กิจการไม่ได้คำนวณเป็นรายได้ และทำให้อื่นรายรับเพื่อเสียภาษีไม่ถูกต้อง					
1.5. การคำนวณเงินตรา ทรัพย์สินหรือหนี้สินซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่เหลืออยู่ในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่าหรือราคาเป็นเงินไทย การคำนวณอัตราแลกเปลี่ยนดังกล่าวมีผลเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินที่เป็นเงินไทย ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชี ผลต่างของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ต้องนำมาลงเป็นรายได้หรือรายจ่ายของกิจการ แต่การได้กำไรหรือขาดทุนดังกล่าวไม่ได้เกิดจากผลของการดำเนินงานที่แท้จริง ทำให้กิจการต้องคำนวณทุกรอบระยะเวลาบัญชี トラบใดที่หนี้สินค้างชำระเป็นเงินตราต่างประเทศซึ่งมิได้ชำระหมดไป					
1.6.การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดตามประมวลรัษฎากรบางครั้งไม่สามารถปฏิบัติตามได้เช่น ลูกหนี้เลิกกิจการ แต่ไม่สามารถจะจำหน่ายหนี้สูญออกจากบัญชีลูกหนี้ได้					

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
1.7. รายจ่ายค่าบริจาการกุศลสาธารณะ ทางบัญชีถือเป็นรายจ่ายทั้งจำนวนตามที่มีหลักฐาน แต่กรมสรรพากรให้ถือเป็นรายจ่ายได้ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ					
1.8. กิจการที่มีปัญหาในการแยกแยะระหว่าง รายจ่ายที่มีลักษณะเป็นการลงทุน หรือรายจ่ายในการต่อเติมเปลี่ยนแปลงขยายออกหรือทำให้ดีขึ้นซึ่งทรัพย์สินกับรายจ่ายที่เป็นการซ่อมแซม					
1.9 อื่นๆ.....					
2. ปัญหาภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย					
2.1 การหักภาษี ณ ที่จ่าย มีการใช้อัตรากำไรมากทำให้สับสน					
2.2 ข้อกฎหมายเกี่ยวกับการหักภาษี ณ ที่จ่ายมีความซับซ้อน เข้าใจยาก ต้องใช้เวลาในการตีความ					
2.3 การยื่นแบบแสดงรายการภาษีหัก ณ ที่จ่าย ต้องใช้แบบแสดงรายการหลายประเภททำให้ยื่นแบบแสดงรายการผิดพลาด					
2.4 การขอคืนภาษีอากรที่ถูกหักไว้ ณ ที่จ่าย มีขั้นตอนยุ่งยาก ลำบาก					
2.5 อื่นๆ.....					

ส่วนที่ 4. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาภาษีอากรทั่วไป

ท่านคิดว่าท่านประสบปัญหาในด้านต่างๆเหล่านี้มากน้อยเพียงใด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
1. เรื่องความเป็นธรรมในระบบภาษีเช่น การเลือกปฏิบัติ การเสียภาษีไม่เท่าเทียมกัน					
2. มีการเปลี่ยนแปลงข้อกฎหมายระเบียบบ่อยทำให้ไม่ทราบข้อกฎหมายและไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้					
3. กิจการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากรใหม่ๆล่าช้า					
4. เจ้าหน้าที่สรรพากรไม่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับภาษีอากรได้อย่างชัดเจน					
5. การให้บริการหรือการอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีของเจ้าหน้าที่สรรพากรมีความล่าช้า มีขั้นตอนยุ่งยาก					

หัวข้อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่มี
6. บุคลากรของกิจการไม่เข้าใจในข้อกำหนดนโยบายีอากรและวิธีปฏิบัติตาม					
7. บุคลากรของกิจการขาดการฝึกอบรม					
8. กิจการขาดผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษีที่ให้คำแนะนำ					
9. กิจการขาดเทคโนโลยีที่จะช่วยในการจัดทำรายงาน เช่น คอมพิวเตอร์					
10. กิจการมีบุคลากรไม่เพียงพอ					
11. อื่นๆ.....					

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

ภาษีเงินได้นิติบุคคล

1. เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ทวิ

การคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขตามที่บัญญัติตามมาตรา 65 ทวิ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- (1) รายการที่ระบุไว้ในมาตรา 65 ตรีไม่ให้ถือเป็นรายจ่าย
- (2) การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา

การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา ให้คำนวณหักตามส่วนเฉลี่ยแห่งระยะเวลา ที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาและจะต้องไม่เกินอัตราร้อยละของมูลค่าต้นทุนตามประเภททรัพย์สินดังต่อไปนี้

ประเภทของทรัพย์สิน	ร้อยละ
อาคาร	
- อาคารถาวร	5
- อาคารชั่วคราว	100
ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สูญสิ้นไปได้	5
ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิการเช่า	
- กรณีไม่มีหนังสือสัญญาเช่าหรือมีหนังสือสัญญาเช่าที่มีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้โดยเงื่อนไขในการต่ออายุนั้นเปิดโอกาสให้ต่ออายุการเช่ากันได้ต่อไป	10
- กรณีมีหนังสือสัญญาเช่าที่ไม่มีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้ หรือมีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้ หรือมีข้อกำหนดให้ต่ออายุการเช่าได้เพียงระยะเวลาอันจำกัด	100
ต้นทุนเพื่อการได้มาซึ่งสิทธิในกรรมวิธี สูตร กุ๊ควิลล์ เครื่องหมายการค้า สิทธิประกอบกิจการตามใบอนุญาต สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ หรือสิทธิอย่างอื่น	และอายุที่ต่อได้รวมกัน
- กรณีไม่จำกัดอายุการใช้	10
- กรณีจำกัดอายุการใช้	100
ทรัพย์สินอย่างอื่น ซึ่งโดยสภาพของทรัพย์สินนั้นสึกหรอหรือเสื่อมราคาได้	
นอกจากที่ดินและสินค้ำ	20

การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินประเภทเครื่องจักรและอุปกรณ์ของเครื่องจักรที่ใช้สำหรับการวิจัยและพัฒนา ให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาเบื้องต้น ในวันที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในอัตราร้อยละ 40 ของมูลค่าต้นทุน สำหรับมูลค่าต้นทุนส่วนที่เหลือให้หักตามเงื่อนไขและอัตราที่กำหนดไว้ข้างต้น

หลักเกณฑ์และวิธีการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา

1. เมื่อบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา โดยวิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไปและอัตราที่จะหักอย่างไรก็ดีให้ใช้วิธีทางบัญชี และอัตรานั้นตลอดไปจะเปลี่ยนแปลงได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากร หรือผู้ที่อธิบดีกรมสรรพากรมอบหมาย ในกรณีที่ได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนแปลง ได้ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับอนุมัตินั้น
2. การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ให้คำนวณหักตามระยะเวลาที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ในกรณีที่รอบระยะเวลาบัญชีไม่เต็มสิบสองเดือน ให้เฉลี่ยหักตามส่วนสำหรับรอบระยะเวลาบัญชีนั้น
3. การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ให้คำนวณหักตามระยะเวลาที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีเป็นรายวัน
4. กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา โดยใช้วิธีการทางบัญชีที่รับรองทั่วไป ซึ่งมีอัตราการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาไม่เท่ากันในแต่ละปีระหว่างอายุการใช้ทรัพย์สิน บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนั้น จะหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาตามวิธีนั้นในบางปีเกินอัตราที่กำหนดข้างต้นก็ได้แต่จำนวนปีอายุการใช้ของทรัพย์สินเพื่อการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาต้องไม่น้อยกว่า 100 หาดด้วยจำนวนร้อยละที่กำหนดข้างต้น
5. ถ้าการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน ตามวิธีการทางบัญชี ซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลคงใช้อยู่หักต่ำกว่าอัตราข้างต้น ก็ให้หักเพียงเท่าอัตราตามวิธีการทางบัญชี ซึ่งบริษัท หรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลใช้อยู่ นั้น จะเปลี่ยนแปลงได้ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากอธิบดีกรมสรรพากรหรือผู้ที่อธิบดีกรมสรรพากรมอบหมาย ในกรณีที่ได้รับอนุมัติให้เปลี่ยนแปลง ได้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่รอบระยะเวลาบัญชีที่ได้รับอนุมัติ

เงื่อนไขการหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา

1. ทรัพย์สินทุกประเภทของกิจการ ซึ่งโดยสภาพของทรัพย์สินนั้นสึกหรอหรือเสื่อมราคาได้ ดังนั้นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ย่อมนำมาหักค่าสึกหรอหรือค่าเสื่อมราคา เพื่อถือเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรหรือขาดทุนสุทธิเพื่อเสียภาษีได้ นอกจากที่ดินและสินค้า กฎหมายห้ามมิให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคา

2. ทรัพย์สินประเภทรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคนหรือรถยนต์นั่งให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาในอัตราไม่เกินร้อยละ 20 ของมูลค่าต้นทุน เฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 1,000,000 บาท สำหรับมูลค่าต้นทุนส่วนที่เกิน 1,000,000 บาท จะนำมาหักไม่ได้

3. ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการเช่าซื้อ หรือซื้อขายเงินผ่อน ให้ถือมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินนั้น ตามราคาที่ต้องชำระทั้งหมดตามสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาซื้อขายเงินผ่อน และให้หักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สินตามมูลค่าต้นทุนดังกล่าว แต่ค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาที่จะนำมาหักในรอบระยะเวลาบัญชีจะต้องไม่เกินค่าเช่าซื้อหรือราคาที่ต้องผ่อนชำระในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น

ในกรณีที่ได้ชำระเงินค่าเช่าซื้อหรือราคาตามสัญญาครบถ้วนแล้วโดยทรัพย์สินดังกล่าวยังคงมีมูลค่าต้นทุนหลังจากหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาจากมูลค่าต้นทุนที่เหลืออยู่ นั้นได้ต่อไป

4. การหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาสำหรับทรัพย์สิน ไม่ว่ากรณีใดๆ จะหักจนหมด มูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินนั้นไม่ได้ โดยให้คงเหลือมูลค่าของทรัพย์สินเป็นจำนวนเงินอย่างน้อย 1 บาท เว้นแต่ทรัพย์สินประเภทรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกินสิบคน หรือรถยนต์นั่งที่มีมูลค่าต้นทุนเกิน 1,000,000 บาท แต่ต้องหักค่าสึกหรอและค่าเสื่อมราคาจากมูลค่าต้นทุนเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 1,000,000 บาท ให้คงเหลือมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สินเท่ากับมูลค่าต้นทุนส่วนที่เกิน 1,000,000 บาท

(3) การโอนทรัพย์สินโดยไม่มีค่าตอบแทน

ในกรณีโอนทรัพย์สินให้บริการหรือให้กู้ยืมเงิน โดยไม่มีค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ย หรือมีค่าตอบแทน ค่าบริการ หรือดอกเบี้ยต่ำกว่าราคาตลาด โดยไม่มีเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจประเมินค่าตอบแทน ค่าบริการหรือดอกเบี้ยนั้น ตามราคาตลาดในวันที่โอน ให้บริการหรือให้กู้ยืมเงิน

(4) การคำนวณมูลค่าของทรัพย์สินและหนี้สิน เมื่อมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศ

เงินตรา ทรัพย์สิน หรือหนี้สิน ซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่เหลืออยู่
ในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่าหรือราคาเป็นเงินตราไทย ดังนี้

ก. กรณีบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลนอกจาก ข. ให้คำนวณค่าหรือราคาของ
เงินตราหรือทรัพย์สินเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนที่ธนาคารพาณิชย์รับซื้อ ซึ่งธนาคารแห่ง
ประเทศไทยได้คำนวณไว้และให้คำนวณค่าหรือราคาของหนี้สินเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยน
ที่ธนาคารพาณิชย์ขายซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้

ข. กรณีธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินอื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนด ให้คำนวณ
ค่าหรือราคาของเงินตรา ทรัพย์สินหรือหนี้สินเป็นเงินตราไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างอัตราซื้อ
และอัตราขายของธนาคารพาณิชย์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้คำนวณไว้

เงินตราทรัพย์สิน หรือหนี้สิน ซึ่งมีค่าหรือราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่รับมา
หรือจ่ายไปในช่วงรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณค่าหรือราคาเป็นเงินตราไทย ตามราคาตลาด
ในวันที่ได้รับมาหรือจ่ายไปนั้น

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่มีรอบระยะเวลาบัญชี
สิ้นสุดลงในวันที่ 31 ธันวาคม ซึ่งเป็นผู้ประกอบการส่วนใหญ่กรมสรรพากรจะออกประกาศ
อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศในกรณีดังกล่าวให้ทราบทั่วกัน ส่วนผู้มีรอบระยะเวลาบัญชี
สิ้นสุดลงในวันอื่นกรมสรรพากรไม่อาจประกาศให้ทราบได้ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการต้อง
สอบถามจากธนาคารแห่งประเทศไทย หรือสำนักงานสาขาส่วนภูมิภาคของธนาคารแห่งประเทศไทย
ไทยได้โดยตรง

(5) การตีราคาสินค้า

ราคาสินค้าคงเหลือในวันสุดท้ายของรอบระยะเวลาบัญชี ให้คำนวณตามราคาทุน
หรือราคาตลาดแล้วแต่อย่างใดจะน้อยกว่า และให้ถือราคานี้เป็นราคาสินค้าคงเหลือยกมาสำหรับ
รอบระยะเวลาบัญชีใหม่ด้วย

การคำนวณราคาทุนตามวรรคก่อน เมื่อได้คำนวณตามหลักเกณฑ์ใดตามวิชาการ
บัญชีให้ใช้หลักเกณฑ์นั้นตลอดไป เว้นแต่จะได้รับการอนุมัติจากอธิบดีจึงจะเปลี่ยนหลักเกณฑ์ได้

(9) การจำหน่ายหนี้สูญ

การจำหน่ายหนี้สูญจากบัญชีลูกหนี้ จะกระทำได้ต่อเมื่อเป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธี
การและเงื่อนไขที่กำหนดโดยกฎกระทรวงฉบับที่ 186 (พ.ศ.2534) แต่ถ้าได้รับชำระหนี้ในรอบ
ระยะเวลาบัญชีใดให้นำมาคำนวณเป็นรายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีนั้น หนี้สูญรายได้ให้นำมา
คำนวณเป็นรายได้แล้ว หากได้รับชำระในภายหลัง ก็มีให้นำมาคำนวณเป็นรายได้อีก

(10) การคำนวณเงินปันผลเป็นรายได้

สำหรับบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ให้นำเงินปันผลที่ได้จากบริษัทจำกัดที่ตั้งตามกฎหมายไทย กองทุนรวมหรือสถาบันการเงินที่มีกฎหมายโดยเฉพาะของประเทศไทย จัดตั้งขึ้นสำหรับให้กู้ยืมเงินเพื่อส่งเสริมเกษตรกรรม พาณิชยกรรม หรืออุตสาหกรรม และเงินส่วนแบ่งกำไรที่ได้จาก

(11) ดอกเบี้ยเงินกู้ยืม

ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมที่อยู่ในบังคับต้องถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ให้นำมาคำนวณเป็นรายได้เพียงเท่าที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายดังกล่าว

(12) เงินปันผลหรือเงินส่วนแบ่งของกำไร

ที่อยู่ในบังคับที่ต้องถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีเงินได้ปิโตรเลียม ให้นำมารวมคำนวณเป็นรายได้เพียงเท่าที่เหลือจากถูกหักภาษีไว้ ณ ที่จ่าย ตามกฎหมายดังกล่าว และถ้าผู้รับเป็นบริษัทจดทะเบียนให้นำบทบัญญัติของข้อ 10 มาใช้โดยอนุโลม

(13) รายได้ของมูลนิธิสมาคม

มูลนิธิหรือสมาคม ที่ประกอบกิจการซึ่งมีรายได้ไม่ต้องนำเงินค่าลงทะเบียน หรือค่าบำรุงที่ได้รับจากสมาชิก หรือเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้รับจากการบริจาคหรือการให้โดยเสน่हांแล้วแต่กรณีมารวมคำนวณเป็นรายได้

(14) ภาษีมูลค่าเพิ่มภาษีขายซึ่งบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษี มูลค่าเพิ่มที่ได้รับหรือพึงได้รับ และภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งได้รับคืนจากการขอคืน (ไม่รวมภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการจดทะเบียนไม่เต็มรูปแบบ) ไม่ต้องนำมารวมคำนวณเป็นรายได้

3. เงื่อนไขการคำนวณกำไรสุทธิตามมาตรา 65 ตี

รายการต่อไปนี้ ไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ

1. รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัวการให้โดยเสน่हांหรือการกุศล เว้นแต่รายจ่ายเพื่อการกุศลสาธารณะ หรือเพื่อการสาธารณประโยชน์ตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุบัญญัติรัฐมนตรี ให้หักได้ในส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิ และรายจ่ายเพื่อการศึกษาหรือเพื่อการกีฬา ตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุบัญญัติรัฐมนตรีให้หักได้อีกในส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 2 ของกำไรสุทธิซึ่งมีหลักเกณฑ์ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ 44)

2. รายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการลงทุน หรือรายจ่ายในการต่อเติมเปลี่ยนแปลงขยายออก หรือทำให้ดีขึ้นซึ่งทรัพย์สิน แต่ไม่ใช่เป็นการซ่อมแซมให้คงสภาพเดิม

3. เบี้ยปรับ หรือเงินเพิ่มภาษีอากร ค่าปรับอาญา ภาษีเงินได้ของบริษัทหรือ ห้าง
หุ้นส่วนนิติบุคคล (เบี้ยปรับและหรือเงินเพิ่มภาษีอากรค่าปรับทางอาญาเฉพาะตามประมวล
รัษฎากรเท่านั้น)
4. รายจ่ายซึ่งผู้จ่ายพิสูจน์ไม่ได้ว่าใครเป็นผู้รับ
5. รายจ่ายใดๆ ที่กำหนดจ่ายจากผลกำไรที่ได้เมื่อสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชีแล้ว

ภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ผู้มีหน้าที่เสียภาษี

เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บจากการขายสินค้า การให้บริการและการนำเข้าสินค้า หรือบริการทั่วไปจากต่างประเทศ ดังนั้นหากจะจำแนกกระบวนการที่ทำให้มีขึ้นซึ่งสินค้าจนถึงการบริโภคสินค้าแล้ว อาจแบ่งได้เป็นขั้นตอนการผลิต การขายส่ง การขายปลีก ซึ่งการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจะครอบคลุมทุกขั้นตอนที่มีการจำหน่ายสินค้า อาจกล่าวได้ว่า ผู้ที่อยู่ในข่ายมีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มประกอบด้วย ผู้ผลิต ผู้ขายส่ง ผู้ขายปลีก ผู้ส่งออก ผู้ให้บริการ และผู้นำเข้า ไม่ว่าจะประกอบการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท องค์กรของรัฐบาลหรือนิติบุคคลใด ๆ ก็ตาม

ดังนั้น ผู้ที่ขายสินค้าหรือให้บริการในแต่ละขั้นตอน มีหน้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มต่อเมื่อได้ขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจหรือวิชาชีพเท่านั้น ซึ่งเรียกว่า “ผู้ประกอบการ” และมีสิทธิและหน้าที่เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มเกิดขึ้นทันที เมื่อได้จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มเป็น “ผู้ประกอบการจดทะเบียน” แล้วเท่านั้น

2. การจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการ หากมีรายรับเกิดขึ้นในปีหนึ่งเป็นจำนวนเกินกว่า 1,200,000 บาทขึ้นไป โดยปกติผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อเป็น “ผู้ประกอบการจดทะเบียน” ตามกฎหมายเสียก่อน

อย่างไรก็ดี สำหรับผู้ประกอบการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มบางประเภท ได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีรายรับเป็นจำนวนไม่เกิน 1,200,000 บาทต่อปี หรือขายสินค้าพืชผลทางการเกษตร สินค้าที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร การขายสัตว์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ฯลฯ ซึ่งผู้ประกอบการดังกล่าวนี้ แม้จะไม่มีหน้าที่ในการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มก็ตาม แต่หากเห็นประโยชน์ที่จะได้รับจากระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ประกอบการก็สามารถเลือกเข้ามาจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อเป็น “ผู้ประกอบการจดทะเบียน” ก็ได้

2.1 กำหนดเวลาจดทะเบียน

(1) กรณีจะเริ่มประกอบการ หากประสงค์จะเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน ให้แจ้งการขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มตามแบบ ภ.พ.01 ได้ทันทีก่อนวันเริ่มประกอบการ

(2) กรณีที่มีรายรับจากการประกอบกิจการไม่เกิน 1,200,000 บาทต่อปี ซึ่งจะได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ต่อมาภายหลังมีรายรับเกิดขึ้นเกิน 1,200,000 บาทต่อปี ให้ยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มภายใน 30 วัน นับแต่วันที่มียารับเกิน 1,200,000 บาท

2.2 สถานที่จดทะเบียน

การยื่นคำขอจดทะเบียนในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นคำขอจดทะเบียน ณ ที่ว่าการเขตท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ สำหรับในจังหวัดอื่นให้ยื่นคำขอจดทะเบียน ณ ที่ว่าการอำเภอ/กิ่งอำเภอท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ กรณีมีสถานประกอบการหลายแห่งให้ยื่นคำขอจดทะเบียนต่อที่ว่าการเขตท้องที่/ที่ว่าการอำเภอท้องที่ที่สถานประกอบการอันเป็นที่ตั้งของสำนักงานใหญ่เพียงแห่งเดียว

กรณีเปิดสถานประกอบการเพิ่มเติม ย้ายสถานประกอบการหรือโอนกิจการ ผู้ประกอบการมีหน้าที่แจ้งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ตามแบบ ภ.พ.09 ณ สถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้เดิม ก่อนวันที่มีการเปลี่ยนแปลงไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เว้นแต่กรณีเปลี่ยนแปลงรายการที่ประกอบกิจการปิดสถานประกอบการ และประกอบกิจการให้แจ้งการเปลี่ยนแปลงการปิด และการเลิก ณ สถานที่ที่ได้จดทะเบียนไว้เดิมภายในสิบห้าวันนับจากวันที่มีการเปลี่ยนแปลง การปิด และการเลิก ตามแบบ ภ.พ.09 เช่นกัน

3. การยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี

ผู้ประกอบการจดทะเบียนจะต้องยื่นแบบแสดงรายการ พร้อมทั้งชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม (ถ้ามี) เป็นรายเดือน ภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไป ไม่ว่าจะมีการขายสินค้า หรือให้บริการเกิดขึ้นในเดือนภาษีนั้นหรือไม่ก็ตาม โดยใช้แบบแสดงรายการภาษี (ภ.พ.30)

การยื่นแบบ ภ.พ.30 เพื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในแต่ละเดือน ให้ยื่น ณ ที่ว่าการเขต/ที่ว่าการอำเภอท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ ถ้ามีสถานประกอบการหลายแห่งให้แยกยื่นแบบและชำระภาษี (ถ้ามี) เป็นรายสถานประกอบการ ณ ท้องที่ที่สถานประกอบการตั้งอยู่ แต่ถ้าประสงค์จะขอยื่นแบบและชำระภาษีรวมกัน ณ ท้องที่ใด ก็อาจทำได้โดยเสนอขออนุมัติต่อกรมสรรพากรก่อน โดยใช้แบบ ภ.พ.02

4. ฐานภาษี

ภาษีขายที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนเรียกเก็บ จากผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ เมื่อความรับผิดที่จะต้องเสียภาษีเกิดขึ้น จะคำนวณจากฐานภาษี จากสูตรดังนี้

$$\text{ภาษีขาย} = \text{ฐานภาษี} \times \text{อัตราภาษีร้อยละ 10}$$

หรือในกรณีที่เป็นผู้ส่งออกจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

$$\text{ภาษีขาย} = \text{ฐานภาษี} \times \text{อัตราภาษีร้อยละ 0}$$

ฐานภาษีสำหรับการขายสินค้าโดยวิธีการส่งออก ได้แก่ ราคา F.O.B. ของสินค้าบวกภาษีสรรพสามิต (ถ้ามี) บวก ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ (ถ้ามี) แต่ไม่รวมอากรขาออก

ราคา F.O.B. ได้แก่ ราคาสินค้า ณ ด่านศุลกากรส่งออกโดยไม่รวมค่าประกันภัยและค่าขนส่งจากด่านศุลกากรส่งออกไปต่างประเทศ

5. ความรับผิดในการเสียภาษี

กรณีการขายสินค้าโดยการส่งออก ความรับผิดในการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจะเกิดขึ้นพร้อมกันกับการชำระอากรขาออกตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร หรือวันที่ได้มีการวางค้ำประกันอากรขาออกแล้วแต่กรณี และหากไม่มีกรณีที่จะต้องชำระอากรขาออก ความรับผิดจะเกิดขึ้นในวันที่มีการออกใบขนสินค้าขาออก

6. อัตราภาษี

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นดังนี้

(1) อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 สำหรับการขายสินค้าหรือการให้บริการทุกประเภท รวมทั้งการนำเข้า (อัตราภาษีนี้ได้รวมภาษีท้องถิ่นไว้แล้ว)

(2) อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 0 ใช้สำหรับการประกอบการดังต่อไปนี้

- การส่งออกสินค้า
- การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศโดยอากาศยานหรือเรือเดินทะเล (ถ้าเป็นผู้ประกอบการที่เป็นนิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศ จะได้รับอัตราศูนย์เฉพาะกรณีที่ประเทศนั้นให้การปฏิบัติแก่นิติบุคคลไทยในทำนองเดียวกัน)
- การขายสินค้าหรือการให้บริการแก่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามโครงการเงินกู้หรือเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ
- การขายสินค้าหรือการให้บริการกับองค์การสหประชาชาติ ทบวงการค้าพิเศษพิเศษของสหประชาชาติ สถานเอกอัครราชทูต สถานกงสุลใหญ่ สถานกงสุล

- การขายสินค้าหรือการให้บริการระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนด้วยกันหรือระหว่างผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกไม่ว่าจะอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออกเดียวกันหรือไม่ รวมทั้งการขายสินค้าหรือการให้บริการระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนกับผู้ประกอบการอยู่ในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

7. การคำนวณภาษี

ผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มมีหน้าที่ต้องคำนวณหาจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่จะต้องชำระ (หรือมีสิทธิได้รับคืน) เป็นรายเดือน ๆ ละหนึ่งครั้งตามเดือนปฏิทิน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

7.1 ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7 การคำนวณภาษีที่ต้องชำระในแต่ละเดือนจะเป็นดังนี้

$$\text{ภาษีที่ต้องชำระ} = \text{ภาษีขาย} - \text{ภาษีซื้อ}$$

หากผลการคำนวณเป็นลบ (-) เกิดจากภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย ก็มีสิทธิได้รับคืนภาษี

ภาษีขาย หมายความว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้เรียกเก็บหรือพึงเรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้า หรือผู้รับบริการเมื่อขายสินค้า หรือรับชำระค่าบริการ หากภาษีขายเกิดขึ้นในเดือนใด ก็เป็นภาษีขายของเดือนนั้น ไม่คำนึงว่าสินค้าที่ขายหรือบริการที่ให้นั้นจะซื้อมาหรือเป็นผลมาจากการผลิตในเดือนใดก็ตาม

ภาษีซื้อ หมายความว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการได้จ่ายให้กับผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการที่เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน เมื่อซื้อสินค้าหรือชำระค่าบริการเพื่อใช้ในการประกอบกิจการของตน (ทั้งที่เป็นวัตถุดิบ สินค้า และอุปกรณ์) หากภาษีซื้อเกิดขึ้นในเดือนใด ก็เป็นภาษีซื้อของเดือนนั้น แต่ถ้ามิได้นำภาษีซื้อที่เกิดขึ้นไปหักในการคำนวณภาษีในเดือนที่เกิดขึ้นเพราะมีเหตุจำเป็น คือ เหตุจำเป็นซึ่งเกิดขึ้นตามประเพณีการค้า เหตุสุดวิสัย หรือ ได้รับใบกำกับภาษีในเดือนภาษีอื่นที่มีใช้เดือนภาษีที่ระบุไว้ในใบกำกับภาษี สามารถนำไปหักในการคำนวณภาษีในเดือนภาษีหลังจากนั้นได้ แต่ต้องไม่เกินหกเดือนนับแต่เดือนถัดจากเดือนที่ออกใบกำกับภาษี และให้ระบุข้อความว่า “ถือเป็นภาษีซื้อในเดือนภาษี.....” ไว้ในใบกำกับภาษีดังกล่าว และใบกำกับภาษีซื้อสามารถนำมาเป็นหลักฐานในการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเพื่อขอคืนภาษีได้ภายในกำหนดเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ออกใบกำกับภาษี

8. ใบกำกับภาษี

ใบกำกับภาษี คือ เอกสารสำคัญซึ่งผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มต้องออกให้กับผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการในทุกครั้งที่มีการขายสินค้าหรือให้บริการ ในกรณีของการขายสินค้าผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องออกใบกำกับภาษีพร้อมทั้งส่งมอบใบกำกับภาษีให้กับผู้ซื้อสินค้าในทันทีที่มีการส่งมอบสินค้าให้กับผู้ซื้อ สำหรับกรณีของการให้บริการ ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องออกใบกำกับภาษีพร้อมทั้งส่งมอบใบกำกับภาษีให้กับผู้รับบริการในทันทีที่มีการรับชำระราคาค่าบริการ

ผู้ประกอบการจดทะเบียนต้องจัดทำใบกำกับภาษีอย่างน้อย 2 ฉบับ โดยต้นฉบับส่งมอบให้แก่ผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ ส่วนสำเนาผู้ประกอบการจดทะเบียนต้องเก็บรักษาไว้เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการลงรายงานภาษีขาย ในกรณีที่มีสถานประกอบการหลายแห่ง การออกใบกำกับภาษีให้ออกเป็นรายสถานประกอบการ

สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เป็นผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการต้องเรียกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปจากผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งเป็นผู้ขายสินค้าหรือผู้ให้บริการเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการนำภาษีซื้อมาหักออกจากภาษีขายในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระ

ส่วนใบกำกับภาษีของการขายสินค้าหรือให้บริการโดยการส่งออก ให้มีรายการเช่นเดียวกันกับใบกำกับสินค้าซึ่งผู้ส่งออกได้ออกเป็นปกติตามระเบียบการค้าระหว่างประเทศ กรณีดังกล่าวไม่ต้องมีคำว่าใบกำกับภาษี และไม่ต้องมีรายการตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร

ใบแทนใบกำกับภาษี

ในกรณีผู้ประกอบการจดทะเบียนได้จัดทำใบกำกับภาษีแล้ว ต่อมาหากได้รับการร้องขอจากผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการว่าได้ทำใบกำกับภาษีนั้นสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ กรณีดังกล่าว ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนออกใบแทนใบกำกับภาษี ให้แก่ผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ

การออกใบแทนใบกำกับภาษี ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งได้รับการร้องขอให้ออกใบแทนใบกำกับภาษี ถ่ายเอกสารสำเนาใบกำกับภาษี แล้วบันทึกรายการดังต่อไปนี้ในภาพถ่ายเอกสารหรือด้านหลังของภาพเอกสารดังกล่าว

- (ก) ใบแทนออกให้ครั้งที่.....
- (ข) วัน เดือน ปี ที่ออกใบแทน
- (ค) คำอธิบายย่อ ๆ ถึงสาเหตุที่ออกใบแทน
- (ง) ลงลายมือชื่อของผู้ออกใบแทน

(2) ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งได้ออกใบแทนตาม (1) บันทึกรายการตาม (1) (ก) ถึง (ง) ในด้านหลังสำเนาใบกำกับภาษีด้วย

(3) ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งได้ออกใบแทนตาม (1) บันทึกรายการออกใบแทนในรายงานภาษีขายในเดือนที่มีการออกใบแทน โดยระบุชื่อผู้ซื้อ เลขที่ เล่มที่ วันที่ของใบกำกับภาษีที่ได้มีการออกใบแทนตาม (1)

การยกเลิกใบกำกับภาษีที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ และออกฉบับใหม่แทนฉบับเดิม

ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ซื้อสินค้าหรือรับบริการมีสิทธินำภาษีมูลค่าเพิ่มตามใบกำกับภาษีไปถือเป็นภาษีซื้อในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ดี ต้องปรากฏว่าใบกำกับภาษีดังกล่าวมีรายการในส่วนที่เป็นสาระสำคัญถูกต้องครบถ้วน ตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร

หลักเกณฑ์การยกเลิกใบกำกับภาษีฉบับเดิม และออกใบกำกับภาษีฉบับใหม่แทน

1. เมื่อผู้ประกอบการจดทะเบียนได้รับการร้องขอจากผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ซื้อสินค้าหรือรับบริการ ให้ยกเลิกใบกำกับภาษีฉบับเดิมและออกใบกำกับภาษีฉบับใหม่แทน เนื่องจากรายการในใบกำกับภาษีไม่ถูกต้องครบถ้วนตามมาตรา 86/4 แห่งประมวลรัษฎากร หรือรายการในใบกำกับภาษีไม่ถูกต้อง หรือมีการขีดฆ่า ขูดลบ บางรายการในใบกำกับภาษี ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เป็นผู้ออกใบกำกับภาษีเรียกคืน ใบกำกับภาษีฉบับเดิมมาทำการประทับตราหรือขีดฆ่ายกเลิก แล้วให้เก็บรวมไว้กับสำเนาใบกำกับภาษีฉบับเดิมแล้วจึงออกฉบับใหม่ให้แก่ผู้ประกอบการที่ร้องขอ โดยลงวัน เดือน ปี ในใบกำกับภาษีฉบับใหม่ให้ตรงกับวัน เดือน ปี ในใบกำกับภาษีฉบับเดิม

2. ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ออกใบกำกับภาษีฉบับใหม่ หมายเหตุไว้ในใบกำกับภาษีฉบับใหม่ไว้ด้วยว่า “เป็นการยกเลิกและออกใบกำกับภาษีฉบับใหม่แทนฉบับเดิมเลขที่.....เล่มที่.....”

3. ผู้ประกอบการที่ขอให้ยกเลิกใบกำกับภาษีฉบับเดิมและออกฉบับใหม่ต้องถ่ายเอกสารใบกำกับภาษีฉบับเดิม (ฉบับที่ขอยกเลิก) ติดเรื่องไว้ และส่งมอบใบกำกับภาษีฉบับที่ขอยกเลิกคืนให้ผู้ออกใบกำกับภาษีนำไปรวมกับสำเนาไว้เป็นหลักฐาน

4. ให้ผู้ประกอบการจดทะเบียนที่ออกใบกำกับภาษีฉบับใหม่หมายเหตุการยกเลิกใบกำกับภาษีไว้ในรายงานภาษีขายประจำเดือนที่ออกใบกำกับภาษีฉบับใหม่แทนด้วย

9. ประเภทรายงานที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนต้องจัดทำ

(1) รายงานภาษีขาย เป็นแบบรายงานที่มีวัตถุประสงค์ให้จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการบันทึกจำนวนภาษีขายของกิจการที่ได้เรียกเก็บจากลูกค้าในแต่ละเดือน

(2) รายงานภาษีซื้อ ผู้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการในรูปของบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือบุคคลธรรมดา มีสิทธิที่จะนำภาษีมูลค่าเพิ่มที่ตนเองได้เสียไปแล้วมาหักออกในการคำนวณภาษีที่ต้องเสียทั้งสิ้น จึงกำหนดให้ผู้เสียภาษีทุกรายจัดทำรายงานแสดงจำนวนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มที่ชำระไว้แล้ว

(3) รายงานสินค้าและวัตถุดิบ โดยเหตุที่การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวข้องกับทางด้านผลผลิตที่ขายได้ และทางด้านวัตถุดิบที่ซื้อมาใช้ในการผลิต จึงกำหนดให้จัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบในครอบครอง เพื่อแสดงยอดสินค้าที่ผลิตได้และจำหน่ายออกไป และยอดวัตถุดิบที่ซื้อมาและใช้ไปให้ถูกต้องตรงตามความเป็นจริง ในกรณีผู้เสียภาษีเป็นผู้ผลิต ให้ผู้เสียภาษีจัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบ แต่ถ้าประกอบกิจการซื้อมาขายไปก็ให้จัดทำรายงานสินค้าเพียงอย่างเดียว โดยบันทึกรายการสินค้าและวัตถุดิบตามวันที่ได้รับหรือจำหน่ายสินค้าออกไปจริง

สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เป็นบุคคลธรรมดาได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานสินค้าและวัตถุดิบ แต่ทั้งนี้จะต้องทำการตรวจนับสินค้าคงเหลือที่มีอยู่ ณ วันที่ 31 ธันวาคมของทุกปี

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางชนิษฐา ชัยศักดิ์ (กันธะวงศ์)
วัน เดือน ปี เกิด	28 กุมภาพันธ์ 2510
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเรยีนาเชลีวิทยาลัย ปีการศึกษา 2525 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปรินสรอยเฮลส์วิทยาลัย ปีการศึกษา 2528 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2532
ประสบการณ์	พ.ศ. 2534 – ก.พ. 2536 เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ระดับ 3 สำนักงานสรรพากรจังหวัดแม่ฮ่องสอน ก.พ. 2536 – ปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ตรวจสอบภาษี ระดับ 6 ว. สำนักงานสรรพากรจังหวัดลำปาง